

Dokumenttyp och beslutsinstans Kommunfullmäktige	Dokumentnamn Strategidokument mot våldsbejakande extremism	Fastställd/Upprättad 2019-04-17, § 123
Dokumentansvarig Anna Orvefors Thorbjörn Berndtsson	Dokumentet gäller för Samtliga förvaltningar och bolag	Giltig till och med Tillsvidare

Strategi mot våldsbejakande extremism

Kommunkansliet
Anna Orvefors
Thorbjörn Berndtsson
2019-02-13

Innehåll

1	Bakgrund	3
2	Strategi	5
3	Organisation	6
	3.1 Samordnare	6
4	Lägesbild	7
5	Insatser	8
	5.1 Främja demokratin	8
	5.2 Förebygga våldsbejakande extremism	8
	5.3 Förhindra våldsbejakande extremism	9

1 Bakgrund

I juni 2014 fick den nationella samordnaren uppdrag av regeringen att värna om demokratin mot våldsbejakande extremism. Uppdraget handlar om att förbättra samordningen mellan myndigheter, kommuner och organisationer på nationell, regional och lokal nivå.

Den nationella samordnaren har slagit fast att arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism dels bör utgå från någon form av strategiskt dokument, t ex en lokal strategi och handlingsplan, och dels bör utgå från en lägesbild och kunskap om vilka extremistiska miljöer som finns eller verkar inom kommunen. Lägesbilden kan förändras över tid beroende på såväl lokala förhållanden som förhållanden i omvärlden. Den politiska förankringen av handlingsplanen är central för att skapa förutsättningar för kommunala verksamheter att initiera, leda och utveckla det främjande och förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism, liksom en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av handlingsplanen.

1.1 Definitioner

Gemensamt för våldsbejakande extremism (VBE) är legitimeringen av våld för att förverkliga extrema ideologiska åsikter. Det går enligt Säkerhetspolisen (SÄPO) inte att peka ut någon enskild profil på individer som dras till våldsbejakande extremism utan ofta beror det på ett samspel mellan olika faktorer. Radikalisering handlar om en process då en person eller grupp börjar främja olagligt våld i politiskt eller ideologiskt syfte. Det kan till exempel handla om verbal uppmuntran till utförande av våldshandlingar, förberedelse och genomförande av attentat och finansiellt stöd till terroristgrupper. Radikalisering behöver inte leda till terrorism, men kan leda till andra allvarliga våldsbrott och otillåten påverkan. Grunderna till våldsbejakande extremism står att finna i upplevda orättvisor eller kränkningar, en våldsförespråkande ideologi och ett socialt sammanhang där ideologin får fäste och sprids.

Den våldsbejakande extremismen i Sverige har i huvudsak tre inriktningar: högerextremism, vänsterextremism och våldsbejakande islamistisk extremism.

Högerextremismen, även kallad den vita maktmiljön, strävar efter ett etniskt homogent samhälle där det inte förekommer inslag av andra kulturer, ett auktoritärt styre, ordning, totala lösningar och en nationell gemenskap baserat på etnicitet. Rörelsen vill sätta stopp för eller begränsa antalet personer som ges uppehållstillstånd i Sverige.

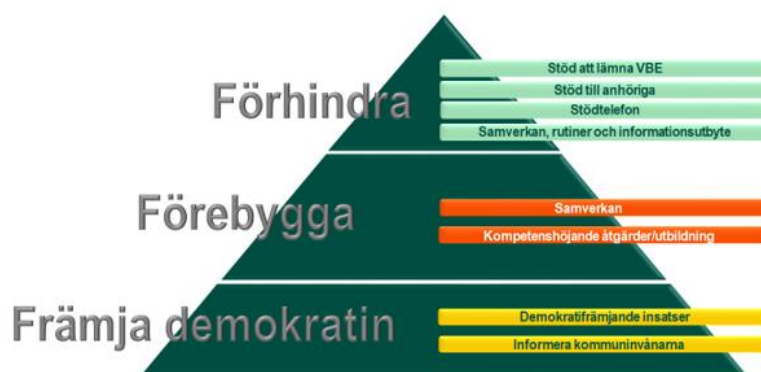
Vänsterextremismen, även kallad den autonoma miljön, strävar efter är ett jämställt och klasslöst samhälle utan styre från någon auktoritet. Vissa

anser att detta endast kan ske genom revolution. En av de ideologiska grundfrågorna har varit motståndet mot kapitalismen och försvaret av arbetarklassen. Vänsterextremismen, som kan sägas ha en socialistisk grundsyn, har utvecklats till en motståndsrörelse mot högerextremismen och rasismen. Rörelsen rymmer flera olika ideologier och ett antal enfrågegrupper som engagerar sig i specifika sakfrågor. Den autonoma miljön förespråkar solidaritet och ett generöst flyktingmottagande.

Den våldsbejakande islamistiska extremismen är en global ideologi som motiverar attentat mot civila dels som svar på ockupation av muslimska länder och våld mot muslimer, dels som svar på upplevda kränkningar av islam. Målet är att genom våld införa ett islamiskt styre och att återinföra den muslimska kulturens storhetstid. Kapitalism och sekularisering anses vara förhatlig och förespråkarna har ofta som motreaktion mot materialismen en enkel livsstil. Den våldsbejakande islamistiska extremismen bedöms i nuläget utgöra det allvarligaste hotet mot Sverige och svenska intressen. Det handlar dels om personer som reser till Syrien och Irak för att ansluta sig till Daesh, dels om återvändare som har förmåga att genomföra terroristbrott men där Säkerhetspolisen bedömer att endast ett fåtal har avsikt att begå brott i Sverige.

2 Strategi

Strategin mot Våldsbejakande extremism (VBE) för Tjörns kommun följer strukturen i den nationella handlingsplanen mot VBE och omfattar tre dimensioner – främjande av demokratin, förebyggande och förhindrande. Den främjande dimensionen innebär ett inkluderande demokratistärkande arbete för att skapa ett motståndskraftigt samhälle.

3 Organisation

Flera grupper inom kommunen arbetar idag med frågor som har bäring på området våldsbejakande extremism. Det anses av den nationella samordnaren som framgångsrikt för frågan om den införlivas i en befintlig struktur i kommunen och inte får ett nytt, eget forum.

3.1 Samordnare

Det finns en tjänsteperson som har uppdraget som samordnare av arbetet med våldsbejakande extremism.

4 Lägesbild

Ett effektivt arbete mot VBE måste utgå från kunskap om vilka extremistiska miljöer som finns eller verkar inom kommunen. En lägesbild syftar till att synliggöra kommunens utmaningar, i första hand på en generell nivå. Lägesbilden ska utgå från lokala förhållanden och uppdateras årligen i samband med den övergripande lägesbilden för kommunens trygghetsskapande arbete som sker tillsammans med polisen.

Samordnaren har ansvaret för att ta fram denna lägesbild.

5 Insatser

5.1 Främja demokratin

Målsättning: Ett inkluderande och motståndskraftigt samhälle som bygger på tillit och förtroende för den offentliga verksamheten.

Målet med den främjande dimensionen är en trygg och inkluderande miljö för alla medborgare genom att främja demokratiska värderingar. Att främja demokratin innebär ett inkluderande demokratistärkande arbete för att skapa ett motståndskraftigt samhälle. Det främjande arbetet är en del av det dagliga arbetet i skolan i fritidsverksamheter och i föreningar. Arbetet handlar om att stärka kunskaperna om demokratiska rättigheter och skyldigheter och att i bland annat skolan och föreningar skapa en trygg miljö för barn och ungdomar och skapa förutsättningar för goda relationer mellan det civila samhället, medborgarna, och de offentliga institutionerna. Stärkande av kritiskt tänkande, åsiktsfrihet och debatt är centrala delar i arbetet med att öka samhällets motståndskraft mot våldsbejakande extremism. Samverkan mellan kommuner och civila samhället bör utveckla demokratin på lokal nivå och inkludera frågan om VBE i arbetet.

5.2 Förebygga våldsbejakande extremism

Målsättning: Att individer inte ska ansluta sig till en våldsbejakande ideologi.

Målet med det förebyggande arbetet är att individer inte ska ansluta sig till en våldsbejakande ideologi. Arbetet riktar sig mot individer och grupper som är mottagliga för rekrytering till våldsbejakande extremism. Det är framförallt yrkesgrupper inom kommunala verksamheter som arbetar med barn och ungdomar, t ex lärare, fritidsassistenter och förskolelärare, personal på flyktingboende men även idrottsföreningar och frivilligorganisationer som har möjlighet att se tecken på radikalisering och genom kunskap har möjlighet att förebygga att ungdomar ansluter sig till VBE. Men även socialtjänsten kan spela en central roll genom t ex stöd till anhöriga. Kommunernas samordnare mot VBE har en viktig roll att se till att den förebyggande dimensionen fungerar genom bland annat informationsspridning, och stödverksamhet.

5.3 Förhindra våldsbejakande extremism

Målsättning: Att förhindra att individer och grupper begår ideologiskt motiverade våldshandlingar och att främja att de lämnar den våldsbejakande miljön

Den förhindrande dimensionen har som målsättning att förhindra att individer begår ideologiskt motiverade våldshandlingar och att främja att de lämnar den våldsbejakande miljön. Dessa individer är främst föremål för de rättsvårdande myndigheternas verksamhet, men rör också i viss utsträckning olika kommunala verksamheter.

För att stödja individer att lämna extremistiska miljöer är den sociala och praktiska dimensionen avgörande. Den sociala dimensionen handlar om familjesituationen och relationen med anhörig och den praktiska dimensionen handlar som behov av stöd t ex för att komma in på arbetsmarknaden, skyddsbehov, stöd av sjukvården mm. För att ett utträde ska vara långsiktigt hållbart krävs en balans mellan den sociala och praktiska dimensionen. Kommunen har det främsta ansvaret för den praktiska dimensionens tillsammans med berörda myndigheter och landsting.

Åtgärderna riktar sig mot individer och deras anhöriga som befinner sig i en våldsbejakande miljö. Stöd behöver finnas för såväl individerna som deras anhöriga. En nära samverkan krävs i informationsbyte mellan rättsvårdande myndigheter och kommunen.

Kommunen bör ha kapacitet att stödja individer att lämna en våldsbejakande miljö. Att som utomstående få en individ att lämna VBE kan vara svårt, och få motsatt effekt. Motivation hos individen är en avgörande faktor för att framgångsrikt lämna VBE.